

Spółki kapitałowe w Polsce

Uwagi ogólne

W polskim porządku prawnym istnieją dwa modele spółki kapitałowej: spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (sp. z o.o.) oraz spółka akcyjna (S.A.). Obydwa posiadają odrębną od wspólników / akcjonariuszy osobowość prawną. Spółka akcyjna jest modelem przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej na szeroką skalę, podczas gdy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością może służyć jako forma działalności na każdą skalę, z zachowaniem ograniczonej liczby wspólników. Działalność banków, zakładów ubezpieczeń oraz powszechnych towarzystw emerytalnych musi być prowadzona w formie spółki akcyjnej. Instytucje pożyczkowe mogą prowadzić działalność gospodarczą wyłącznie w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej.

Główne różnice pomiędzy spółką z ograniczoną odpowiedzialnością a spółką akcyjną przedstawia poniższa tabela:

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Spółka akcyjna
Preferowana forma działalności:	
- Działalność gospodarcza prowadzona przy niewielkiej liczbie wspólników. - Dla wspólników chcących zachować bezpośredni nadzór nad prowadzeniem spraw spółki. - Dla przedsięwzięć gospodarczych mniejszych rozmiarów.	- Działalność gospodarcza prowadzona na przy większej liczbie wspólników. - Dla podmiotów, w których nadzór ma być wykonywany jedynie poprzez radę nadzorczą. - Dla przedsięwzięć gospodarczych większych rozmiarów. - Dla podmiotów planujących wejście na giełdę.
Obowiązkowa forma działalności dla:	
Nie dotyczy	Banków, zakładów ubezpieczeń oraz powszechnych towarzystw emerytalnych
Założyciele	
- Jedna lub większa liczba osób fizycznych lub prawnych. - Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej nie może założyć – jako jedyny wspólnik/akcjonariusz – inna jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Jednoosobowa sp. z o.o. może jednak wtórnie stać się jedynym wspólnikiem / akcjonariuszem poprzez nabycie wszystkich udziałów w sp. z o.o. lub akcji w spółce	

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Spółka akcyjna
akcyjnej.	
Czynności niezbędne do założenia spółki	
- Zawarcie umowy spółki w formie aktu notarialnego. - Wniesienie wkładów przez wspólników na pokrycie: a) całego kapitału zakładowego, b) tzw. agio (różnicy pomiędzy ceną, za które udziały są obejmowane a ich wartością nominalną). - Powołanie zarządu. - Powołanie rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej – obowiązkowe jedynie, gdy zachodzą łącznie następujące okoliczności: kapitał zakładowy przekracza 500.000 złotych, a liczba wspólników przekracza 25 osób. - Rejestracja w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (KRS).	- Przyjęcie statutu spółki w formie aktu notarialnego. - Wniesienie wkładów przez akcjonariuszy: a) akcje obejmowane za wkłady pieniężne – obowiązek opłacenia co najmniej ¼ ich wartości nominalnej, b) agio (różnica pomiędzy ceną emisyjną a wartością nominalną akcji) musi zostać w całości uiszczona przed zarejestrowaniem spółki. - Powołanie zarządu, - Obowiązkowe powołanie rady nadzorczej, - Rejestracja w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (KRS).
Spółka w organizacji (przed zarejestrowaniem w KRS)	
Reprezentowana przez zarząd albo pełnomocnika powołanego jednomyślną uchwałą wspólników.	Do momentu powołania zarządu, spółka reprezentowana jest przez wszystkich założycieli działających łącznie albo przez pełnomocnika powołanego jednomyślną uchwałą założycieli.
Kapitał zakładowy	
- Minimalny kapitał zakładowy wynosi 5.000 złotych. - Wartość nominalna udziału to minimum 50 złotych. - Kapitał zakładowy spółki dzieli się na udziały o równej albo nierównej wartości nominalnej (decyduje umowa spółki). Udziały o równej wartości nominalnej są częściej spotykane – wówczas wspólnik może posiadać więcej niż jeden udział. Udziały o nierównej wartości nominalnej są rzadziej spotykane – wówczas wspólnik	- Minimalny kapitał zakładowy wynosi 100.000 złotych. - Wartość nominalna akcji to minimum 1 grosz. - Kapitał zakładowy spółki dzieli się na akcje o równej wartości nominalnej. - Obowiązek opłacenia co najmniej ¼ kapitału zakładowego przed zarejestrowaniem spółki. - Obowiązkowa weryfikacja przez biegłego rewidenta wartości wkładów niepieniężnych wnoszonych do spółki (z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w Kodeksie spółek

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Spółka akcyjna
może posiadać tylko jeden udział. Kapitał zakładowy musi być opłacony w całości przed rejestracją spółki w KRS.	handlowych).
Podwyższenie kapitału zakładowego	
- Kapitał zakładowy może zostać podwyższony przez wspólników na mocy dotychczasowych postanowień umowy spółki (wymagana forma pisemna) albo przez zmianę umowy spółki (forma aktu notarialnego). - Podwyższenie kapitału zakładowego może być przeprowadzone poprzez wniesienie nowych wkładów przez wspólników lub z wykorzystaniem środków spółki (zgromadzonych w kapitalne zapasowym lub rezerwowym).	- Kapitał zakładowy może zostać podwyższony: a) na mocy uchwały akcjonariuszy w oparciu o nowe wkłady akcjonariuszy albo w oparciu o środki spółki (kapitał zapasowy lub rezerwowo utworzony z zysku spółki), b) na mocy uchwały zarządu (w granicach tzw. kapitału docelowego), uprzednio upoważnionego przez wspólników. - Uchwały o podwyższeniu kapitału zakładowego powinny być dokonane w formie aktu notarialnego.
Kapitał docelowy	
Nie dotyczy	- Nie może być wyższy niż $\frac{3}{4}$ kapitału zakładowego. - Upoważnienie Zarządu do podwyższenia kapitału zakładowego w granicach tzw. kapitału docelowego jest ograniczone w czasie – maksymalnie na okres 3 lat.
Udziały / akcje	
- Charakter niematerialny – udziałowcy wpisani są do księgi udziałów prowadzonej przez zarząd. - Umowa sprzedaży oraz zastawu udziałów – forma pisemna z podpisami notarialnie poświadczonymi pod rygorem nieważności. - Zbycie udziałów jest skuteczne wobec spółki od chwili jej powiadomienia przez jednego z zainteresowanych.	- Akcje imienne lub na okaziciela. - Akcje na okaziciela nie mogą być wydawane przed pełną wpłatą; na dowód częściowej wpłaty wydawane są imienne świadectwa tymczasowe. - Księga akcji obejmuje wpisy dotyczące akcji imiennych oraz świadectw tymczasowych. - Akcje są niepodzielne. Mogą być wydawane w odcinkach zbiorowych. - Zbycie akcji imiennej lub świadectwa tymczasowego wymaga pisemnego

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Spółka akcyjna
	oświadczenia oraz przeniesienia posiadania akcji lub świadectwa tymczasowego. • Zbycie akcji na okaziciela wymaga przeniesienia posiadania dokumentu akcji na okaziciela.
Wybrane prawa i obowiązki wspólników / akcjonariuszy	
• Możliwość ustanowienia udziałów uprzywilejowanych: a) w zakresie prawa głosu (maksymalnie 3 głosy na 1 udział), b) w zakresie dywidendy (maksymalnie 150% dywidendy przypadającej na udział nieuprzywilejowany); c) w zakresie udziału w podziale aktywów spółki w przypadku jej likwidacji. • Umowa spółki może przewidywać możliwość nałożenia przez zgromadzenie wspólników obowiązku dopłat, nakładanych na wspólników równomiernie w stosunku do posiadanych przez nich udziałów. Dopłaty nie podwyższają kapitału zakładowego spółki, ale zasilają kapitał rezerwowy i mogą być zwracane wspólnikom na podstawie uchwały zgromadzenia wspólników.	• Możliwość ustanowienia akcji uprzywilejowanych: a) w zakresie prawa głosu (maksymalnie 2 głosy na akcję), b) w zakresie dywidendy (maksymalnie 150% dywidendy przypadającej na akcje nieuprzywilejowane; ograniczenie nie dotyczy akcji bez prawa głosu (tzw. akcji niemych), c) w zakresie udziału w podziale aktywów spółki w przypadku jej likwidacji. • Statut spółki może ograniczyć prawo głosu akcjonariuszy dysponujących powyżej 1/10 ogółu głosów w spółce. Ograniczenie to może dotyczyć wyłącznie wykonywania prawa głosu z akcji przekraczających limit głosów określony w statucie.
Zarząd	
• Jedna lub więcej osób fizycznych. • Okres pełnienia funkcji – brak ograniczeń czasowych. • Zakaz konkurencji z mocy prawa.	• Jedna lub więcej osób fizycznych. • Okres pełnienia funkcji – maksymalnie 5 lat. • Zakaz konkurencji z mocy prawa.
Nadzór	
• Prawo indywidualnego nadzoru przysługuje każdemu wspólnikowi. Może ono zostać ograniczone albo	• Brak prawa indywidualnego nadzoru akcjonariusza nad spółką. • Rada nadzorcza:

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Spółka akcyjna
wyłączone na mocy umowy spółki w przypadku ustanowienia rady nadzorczej. - Rada nadzorcza: a) ustanowienie rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej jest obowiązkowe tylko wtedy, gdy kapitał zakładowy przekracza 500.000 złotych, zaś liczba wspólników – 25 osób, b) co najmniej 3 członków, c) nie ma prawa wydawać zarządowi wiążących poleceń dotyczących prowadzenia spraw spółki, d) kadencja – 1 rok, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. - Prawo wspólnika (wspólników) reprezentującego co najmniej 1/10 kapitału zakładowego do żądania wyznaczenia przez sąd rejestrowy biegłego do zbadania rachunkowości oraz działalności spółki.	a) jej ustanowienie jest obowiązkowe, b) składa się z co najmniej 3 członków; w spółkach publicznych z co najmniej 5 członków, c) nie ma prawa wydawać zarządowi wiążących poleceń dotyczących prowadzenia spraw spółki, d) na wniosek akcjonariuszy, reprezentujących co najmniej 1/5 kapitału zakładowego, wybór rady nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe walne zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnymi grupami. Członek rady nadzorczej wybrany w ten sposób może zostać wyznaczony do wykonywania indywidualnego nadzoru. Jest on wówczas związany zakazem konkurencji, e) kadencja – maksymalnie 5 lat. - Brak prawa wspólnika do żądania wyznaczenia przez sąd rejestrowy biegłego do zbadania rachunkowości oraz działalności spółki.
Zgromadzenie wspólników / Walne zgromadzenie akcjonariuszy	
- Protokół ze zgromadzenia wspólników co do zasady sporządzany w formie pisemnej, dla zaprotokołowania uchwał o zmianie umowy spółki konieczna jest forma aktu notarialnego. - Miejsce odbywania zgromadzeń – miejscowość, w której spółka ma siedzibę; inne miejsce w Polsce – tylko, gdy dopuszcza to umowa spółki.	- Protokoły walnych zgromadzeń sporządzane są w formie aktu notarialnego. - Miejsce odbywania zgromadzeń – miejscowość, w której spółka ma siedzibę; inne miejsce w Polsce – tylko, gdy dopuszcza to statut spółki. Akcjonariusze mogą uczestniczyć w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, o ile statut to dopuszcza.
Wyłączenie ze spółki	
Powództwo wszystkich pozostałych wspólników o wyłączenie wspólnika ze spółki, jeżeli udziały wspólników żądających wyłączenia stanowią więcej niż 50% kapitału zakładowego. Umowa spółki może przewidywać prawo do wytoczenia takiego	Uchwała walnego zgromadzenia o przymusowym wykupie akcji akcjonariuszy reprezentujących nie więcej niż 5 % kapitału zakładowego przez akcjonariuszy posiadających łącznie nie mniej niż 95 % kapitału zakładowego.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Spółka akcyjna
powództwa przez mniejszą liczbę wspólników reprezentujących więcej niż 50% kapitału zakładowego. Sąd może orzec wyłączenie tylko z ważnych przyczyn.	
Odpowiedzialność spółki	
Spółka odpowiada za swoje zobowiązania całym swoim majątkiem, bez żadnych ograniczeń.	
Odpowiedzialność wspólników, akcjonariuszy i członków zarządu za zobowiązania spółki	
• Wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki. • Członkowie zarządu ponoszą solidarną odpowiedzialność wobec wierzycieli spółki z tytułu bezskutecznej egzekucji z majątku spółki. Członek zarządu może uniknąć odpowiedzialności w razie wykazania, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowania upadłościowe albo w razie wykazania, że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło bez winy członka zarządu albo w razie wykazania, że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody. • Członkowie zarządu odpowiadają wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami umowy spółki. Roszczenie do członka zarządu o naprawienie szkody wyrządzonej spółce przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym spółka dowiedziała się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem dziesięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.	• Akcjonariusze nie odpowiadają za zobowiązania spółki. • Członkowie zarządu nie odpowiadają za zobowiązania spółki. • Członkowie zarządu odpowiadają wobec spółki na zasadzie winy za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu spółki. Roszczenie do członka zarządu o naprawienie szkody wyrządzonej spółce przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym spółka dowiedziała się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem dziesięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Spółka akcyjna
Opodatkowanie	
W związku z prowadzoną działalnością gospodarczą spółka będzie podatnikiem podatku dochodowego. Spółki mogą być podatnikiem podatku VAT i akcyzowego.	